

Centerpartiet Uppsala

Handlingsprogram för

HÅLLBAR OCH HÄLSOSAM STADSUTVECKLING

NÄRODLAD
POLITIK

Centerpartiet

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Ekonomisk hållbarhet	4
<i>Kommunens byggnader</i>	4
Taken	4
<i>Bygga nytt</i>	5
<i>Underhåll, förnya och förbättra</i>	5
<i>Kommunikationer</i>	6
Trafikmiljö.....	6
Social hållbarhet	8
<i>Hälsa</i>	8
Barns rörelse.....	8
Vuxnas rörelse	9
<i>Boende och goda livsmiljöer</i>	9
Bostäder	9
Offentlig miljö	10
Trygghet.....	10
<i>En plats med identitet</i>	11
Kulturmiljö	12
Levande bottenvåningar.....	12
Ekologisk hållbarhet.....	12
<i>Grön stadsutveckling</i>	12
<i>Natur och parkmiljö</i>	13
<i>Grön förvaltning</i>	14

Hållbar utveckling definieras av Brundtland kommissionen 1987: "En utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov". De tre dimensionerna av hållbar utveckling – den ekonomiska, sociala och ekologiska – ska samstämmigt och ömsesidigt stödja varandra. Vid FN:s toppmöte om hållbar utveckling

i Johannesburg 2002 erkändes begreppet hållbar utveckling som en överordnad princip för FN:s arbete.

Detta program behandlar hur vi vill skapa en hållbar och hälsosam stadsplanering i Uppsala. Vid benämningen stad inbegriper detta även när det är tillämpligt de platser som ingår i Uppsala kommuns definition av tätorter.

Uppsala ska inte experimentera med kommuninvånarnas pengar utan ska förlita sig på forskning och dess resultat i samhällsbygget. Det innebär att vi vill inspireras av goda exempel likväl som att lära av misstag. Uppsala ska ha en innovativ stadsutveckling och gå före i hållbarhetsarbetet. Programmet har därför delats in i följande tre områden: Ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet.

Vision

Centerpartiet i Uppsala ser positivt på att Uppsala växer och utvecklas utifrån de behov som finns med ett grönt och decentralistiskt perspektiv. En viktig frågeställning att bära med sig för att uppnå en hållbar utveckling är ifall kommunen ska utvecklas för att växa eller växa för att utvecklas. Centerpartiet i Uppsala anser att vi ska utvecklas för att växa. Det finns inget egenvärde i att vara en stor kommun om det inte på ett kvalitativt sätt kommer dess invånare till gagn.

Vi vill att gator, torg och parker i Uppsala ska vara inbjudande och locka till vistelse och rörelse. Vi vill se fler möjligheter till flexibla lokaler, särskilt i bottenvåningar vid gångstråk för att butiker, föreningar och andra initiativ ska få ta en större plats och bidra till att berika gatulivet. Den offentliga miljön ska vara välskött och upplevas som snygg och trygg.

Det behövs fler bostäder. Vi vill att samarbetet förbättras mellan Uppsala kommun och privata intressenter, såväl företag som privatpersoner, för att gynna ett blandat bostadsbyggande och byggnadsformer.

Uppsala ska ha högkvalitativ arkitektur och väl definierade, vackra gaturum. För att människor ska ha frihet att välja vill vi att bebyggelsen ska präglas av en mångfald av hustyper, upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar. Detta behöver kommunen ta särskild hänsyn till vid nybyggnation. Byggnaderna ska stå länge, och hur de ser ut har stor betydelse för hur vi invånare upplever vår stad. Kommunen ska uppmuntra till inspirerande, kompletterande och vacker arkitektur.

Uppsalas kombination av stadsmiljö och natur ska bevaras och utvecklas då vi ser parker och grönområden som en självklar del av platsens identitet. Därutöver behöver nya parker tillskapas och utformas för att möta dagens behov och exploateringstryck. Vi vill att grönområden och parker bättre länkas samman och vill se en större del urban grönska såsom gröna bakgårdar och koloniområden. Även enstaka träd, gröna tak och gröna refuger är viktiga för helheten.

Alla barn ska få den plats de behöver för sin utveckling. I Centerpartiets Uppsala är såväl förskole- som skolgårdar stora nog för lekar och rörelse och i barnens närmiljö finns plats för spontana aktiviteter.

Det ska vara lätt att förflytta sig genom staden på cykel, till fots, med kollektivtrafik eller med bil genom sammanhängande stadsdelar. Vi vill därför säkra goda och trivsamma stråk för gång- och cykelförbindelser till andra platser såväl i som utanför kommunen.

Centerpartiet vill:

- **Ställ krav på en tydlig hållbarhetsprofil i nya byggprojekt. Det kan gälla uppvärmningssystem, isolering, solceller, sociala och gröna tak.**
- **Planera större nybyggnationsområden för en mångfald av upplåtelseformer och nyttjandeformer. I alla stadsdelar bör en viss upplåtelse- respektive nyttjandeform inte ha större andel än 75 procent.**
- **Ta fram ett offentligt policydokument för att beskriva Uppsalas stadsbyggnadsstrategi för bebyggelse och bostadsgårdar samt utformning av allmän platsmark. Den ska fungera som stöd för såväl politiker som tjänstemän och i dialog med exploatörer samt för att kommunicera externt.**
- **Underlätta för fler aktörer att komma in på fastighetsmarknaden. Det kan göras genom en proaktiv markplanering med viss andel mindre tomter. Det öppnar upp för fler privata aktörer att på eget initiativ bygga i Uppsala.**
- **Utgå från kvartersbebyggelse med lokaler i bottenvåningarna och variation på bebyggelse vid nybyggnation i innerstaden.**

EKONOMISK HÅLLBARHET

KOMMUNENS BYGGNADER

Uppsala har växt mycket de senaste åren men även mycket för 50 år sedan, under miljonprogrammets tid. Många byggnader har nu uppnått den ålder då byggnader behöver stambyte och liknande åtgärder. Energianvändningen behöver halveras för att klara dagens krav på minskade koldioxidutsläpp. Därför vill vi se fortsatta energiåtgärder i övrigt som ventilationsbyten, förbättring av undercentraler, tilläggsisolering med mera.

- **Den geografiska placeringen av kommunens verksamheter behöver utredas. Därefter bör det beslutas om att bygga nytt eller avveckla/riva befintliga byggnader som inte längre är lämpliga för sitt tänkta syfte. Kommande nybyggnationer av kommunala byggnader ska miljöcertifieras, likaså ska detta göras när vi helrenoverar de befintliga.**
- **Ta hand om kommunens byggnader på ett hållbart och aktivt sätt**
- **Ta fram en plan över vilka lokaler kommunen behöver för att uppfylla sitt åtagande och sälj av resterande byggnader**
- **Energieffektivisera stadens fastigheter**
- **Miljöcertifiera stadens nybyggda och helrenoverade byggnader**
- **Samordna nybyggnad av lokaler för kommunal service med grannkommuner i större utsträckning i kommungränsens närhet**

Taken

Taklandskapet ska inventeras för att kunna utvecklas på bästa sätt. Möjligheten att anlägga solceller och solpaneler, gröna tak och/eller sociala tak ska utredas och anläggas på alla byggnader i kommunens bestånd, där det är fysiskt möjligt utifrån rådande lagstiftning. Privata fastighetsägare ska få information och rådgivning för vilka åtgärder de kan vidta för att utveckla sina tak.

- **Utveckla taklandskapet på kommunens egna fastigheter.**

BYGGA NYTT

Marken i Uppsala är attraktiv för både fastighetsutvecklare och nya invånare. Det är många som vill bo i Uppsala, barnfamiljer, par, singlar, unga och äldre, något vi tycker är positivt. Därför vill vi att det ställs tydligare krav på kvalitet och gestaltning när det byggs nytt. Vi vet att det går att skapa både bra och hållbart byggande, i god samverkan mellan dem som vill bygga och med lyhördhet för dem som ska bo och leva här.

Uppsala behöver en öppnare och bättre konkurrens inom exploateringsområdet. För att uppnå ökad konkurrens och en större blandning i nybyggnationen behöver kommunen titta på fler sätt att markanvisa, bland annat genom att arbeta bättre med markanvisningstävlingar för att få till billigare lägenheter, både hyresrätter och bostadsrätter. Vi tror också på möjligheten att ställa krav på en blandning av upplåtelseformer i exploateringsprojekt och bättre fördela förskolor på fler små enheter i de fall marken är begränsad för utvistelse. För att så långt som möjligt undvika att behöva ta grönytor i anspråk vill vi även se en större andel tillbyggnader på befintliga hus. Detta är framför allt möjligt att göra i områden utanför innerstaden men kan även vara möjligt på vissa byggnader i centrala Uppsala. Oftast kan detta göras genom att en utbyggnad med hiss. Underlaget för butiker i området ökar med ökande befolkning.

- **Utveckla exploateringen och markanvisningen i Uppsala till att inkludera små aktörer och premiera byggnation med en stark hållbarhetsprofil.**
- **Ställ krav på klimatsmart betong vid byggnation vid upphandling. Såväl i projekteringsstadiet som i entreprenad.**
- **Arbeta för att kommunen bestämmer inriktningen på större projekt innan markanvisningar ges.**
- **Ej tillåta odlingsbar mark för nybyggnation.**
- **Utred möjligheten att höja 2 och 3-våningslängor och liknande byggnader i stadsdelar utanför innerstaden med ytterligare 2 - 3 våningar.**

UNDERHÅLL, FÖRNYA OCH FÖRBÄTTRA

Gator, gångvägar, parker och andra offentliga rum ska underhållas och vara i gott skick. När äldre stadsdelar och tätorter behöver förnyas och förbättras på olika sätt är det viktigt att ha en lokal förankring i det arbete som ska utföras. På så sätt öppnas dialogen för de boendes inflytande över sin närmiljö.

- **Förnya och förbättra den offentliga miljön i äldre stadsdelar i nära dialog med de boende och fastighetsägare i dessa områden.**
- **Vid löpande underhåll av fel och brister i stadsmiljön ska det vara självklart att alla stadsdelar behandlas likvärdigt.**

KOMMUNIKATIONER

Det ska gå smidigt att röra sig i Uppsala. I den centrala stadens gaturum behöver gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer få ökad prioritet. Bilparken behöver utvecklas både för att vara mindre platskrävande och för att minska miljöpåverkan i form av buller och avgaser.

Trafikmiljö

Genomfartstrafik i centrala staden bör motverkas genom förbättrad trafikplanering. Växtlighet ska i större utsträckning användas för att skapa en bättre trafikmiljö. Kontinuerliga luftförorenings- och bullermätningar skall göras och åtgärder sättas in där problemen är som störst.

- **Prioritera en snabb genomförandetid för viktiga trafikstråk.**
- **Utred möjligheten för omledning av trafik under särskilda tider.**
- **Plantera fler träd och anlägg buskplanteringar som buffert mellan trafik och bebyggelse.**

Gång

Gång är människans mest naturliga förflyttningsmetod. Det ska vara lätt att gå i Uppsala och stadens gångvägar ska vara både vackra och stimulerande. Barn ska ha friheten och känna tryggheten att kunna gå till fots och gångvägar ska vara tillgängliga för alla. Fler fotgängare i gatumiljön leder till mer folkliv och att tryggheten ökar. Även naturområden och särskilt vattennära platser, ska tillgängliggöras i större utsträckning för gång och vistelse i form av stigar, gångvägar och allmänna bryggor. Som en del av strandmiljön ska det finnas utegym, grillplatser, utkiksplatser, badbryggor med mera, men med hänsyn tagen till djur- och fågelliv.

- **Förbättra eller tillskapa attraktiva gångvägar som kopplar samman bebyggelseområden, parker och grönområden.**
- **Kartlägg och identifiera brister och föreslå åtgärder som till exempel upprustade gångvägar, bättre belysning eller borttagande av enkelt avhjälpna hinder.**
- **Strandnära områden, där tillgängligheten och möjligheterna att vistas kan förbättras, ska rustas upp och utvecklas.**

Cykling

Centerpartiet vill att fler ska välja cykeln, ur såväl ett folkhälso-, som ett klimatperspektiv. Det är däremot viktigt att det är ordning och reda i cykeltrafiken för att det ska kännas säkert att cykla. Vi vill se fler målpunktsnära cykelparkeringar som regleras i högre utsträckning för att skapa ett attraktivt offentligt rum och för att hålla cykelparkeringar öppna och tillgängliga för fler.

- **Det ska finnas gott om attraktiva cykelparkeringar vid våra publika attraktioner som ishallar, badhus och centrumanläggningar.**
- **Cykelpendling ska uppmuntras. Det behövs bättre cykelstråk mellan Uppsala och vår grannkommun Knivsta, samt mellan Uppsala stad och kommunens kransorter och mellan kransorterna**
- **Möjligheten att ta med cykel på tåget ska förbättras.**
- **Reglera cykelparkeringar i större utsträckning.**

Kollektivtrafik

Stora delar av Uppsala stad är väl försörjd med kollektivtrafik. Det är dock viktigt med vissa förbättringar i busstrafiken. Vi anser att spårvägsfrågan för den centrala staden måste utredas vidare då en alltför stor del av investeringen i nuläget riskerar att hamna på de kommuninvånare som vill köpa en bostad i området där den dras. Då osäkerheten är stor om hur staden kommer utvecklas vill vi istället se en satsning på de närliggande orter som omger staden dit pendeltrafik kan förlängas.

- **Driv på för pendeltågstationer i Librobäck, Järlåsa, Bergsbrunna och Vänge.**
- **Undersök möjligheten att inrätta tågstopp i Gamla Uppsala.**
- **Utveckla Lennakattenbanan till ett pendlingsspår för rälsbuss.**
- **Tillskapa tidsreglerade bussfiler för bättre framkomlighet på gator som ofta drabbas av trafikstockningar.**

Biltrafik

Att köra bil erbjuder stor frihet och är en förutsättning för att hela Uppsala ska leva. I den centrala staden är bilen däremot utrymmeskrävande vilket försämrar möjligheten för andra verksamheter och trafikslag att nyttja gaturummet. Centerpartiet anser att vi inte ska försvåra för bilismen, därför ska åtgärder som skapar onödig irritation och gör det svårframkomligt för bilar undvikas. Därigenom skulle fler gator kunna bli bilfria för att öka tryggheten och attraktiviteten i den centrala staden.

En sådan åtgärd är exempelvis att tillåta en viss tid gratis i underjordiska garage. Det kräver att man enkelt, billigt och snabbt kommer under jord och fördelen är att gatuparkering radikalt kan minskas. Priset på gatuparkering skall samtidigt öka vilket gör att det finns ett starkt incitament att komma ner under jord. Mark i gatuplanet kan då användas till annat. Detta kräver förhandling med existerande parkeringshus, som förlorar intäkter för första 30-60 minuterna, men som får ner fler bilar i garaget, vilket kan ge ökade intäkter på sikt. För att möjliggöra genomförandet av en sådan reform krävs ett successivt införande med testgarage som följs upp i en utvärdering innan fler initiativ eventuellt kan implementeras.

Vi välkomnar och vill skynda på utvecklingen mot elfordon och andra bilar som ger ifrån sig mindre utsläpp. Bilpooler och, inom en snar framtid, självkörande fordon kan bidra till att gaturummet kan användas mer effektivt. För att sänka bilinnehavet i Uppsala vill vi

att fler bostadsrättsföreningar såväl som hyresrätter använder sig av bilpooler eller annan typ av bildelningstjänst. Vi vill även se fler allmänna bildelningstjänster för andra upplåtelseformer.

- **Utred vilka av stadens centrala gator som skulle kunna bli bilfria för att stimulera näringslivet och skapa ett mer attraktivt gaturum.**
- **Skapa en avtalsmodell där parkeringsnormen sänks i utbyte mot att fastighetsägarna säkerställer en bildelningstjänst för alla lägenheter.**
- **Möjliggör för gratis parkering under jord de första 30-60 minuterna i centrala staden.**
- **Laddstolpar ska placeras på fler allmänna parkeringar för att gynna elbilarnas utveckling.**
- **Ta fram ett informationspaket för att underlätta för bostadsrättsföreningar att installera laddstolpar.**
- **Ställ krav på stadens upphandlade entreprenörer att köra miljövänligt i sina uppdrag.**
- **Kommunens egna bilar ska vara fossilfria.**
- **Bidelningsaktörer ska bjudas in för att påskynda en etablering i Uppsala.**

SOCIAL HÅLLBARHET

HÄLSA

En stor del av vårdapparaten belastas idag av konsekvenserna av livsstilsohälsa. Folkhälsa behöver därför ta en större plats i stadsplaneringen för att stimulera till rörelse.

Barns rörelse

Alla barn ska få röra på sig i gröna och stimulerande utemiljöer varje dag. Det gynnar inlärning och lägger en god grund för resten av livet. Vi behöver utveckla gröna, trygga och roliga skolgårdar för såväl barn som för lärare och möjliggöra för fler barn att leka i buskar, klättra i träd, odla grönsaker, plantera växter och utöva spontan idrott på skolgården. En bättre utomhusmiljö ökar välmående, inlärning och resultat i skolan. Uppsala ska planeras så att alla barn får den plats de behöver för sin lek och utveckling. Alla större områden måste planeras utifrån ett barn- och ungdomsperspektiv. Det ska finnas lekplatser, lokaler för idrott, kultur och fritid. Skolgårdar ska vara tillräckligt stora och i boendets närmiljö ska det finnas god plats för lek och rörelse.

- **Nya skolgårdar och förskolors utegårdar ska ha som ambition att utgöra minst 30 kvm friyta per barn. I de fall gårdarna understiger 30 kvm per barn ska förskolebarnen ha möjlighet att med lätthet tas till en park eller ett naturområde.**
- **Initiera arbetet med en grön skolplan för att öka mängden grönt på skolgårdarna.**
- **Tillsäkra en trivsam belysning på skolgårdarna och dess närområde för att stimulera till rörelse även under den mörka delen av året.**

- **Inventera och tillskapa säkra skolvägar för att fler barn ska kunna ta sig till skolan till fots och på cykel.**
- **För skolgårdar och lokaler ska säkras som vistelsemiljöer kvällstid genom exempelvis trygg belysning och goda siktlinjer för att stimulera till rörelse även under den mörka delen av året.**
- **Säkerställ att minst en park i varje stadsdel har en bra lekpark med särskilt god lekutrustning.**

Vuxnas rörelse

Vuxna ska ha möjligheter till bättre alternativ till bilen för att ta sig fram i staden. Vi behöver minst 30 aktiva minuter per dag för att minimera risken för hjärt- och kärlsjukdomar väsentligt. Rörelse bidrar även till att reducera stress och öka det psykiska välmåendet. Att utnyttja pendlingsstiden är ett bra sätt att få in den aktiviteten under dagen. Det finns fler skäl än miljö och klimat för att stimulera till en aktiv pendling.

- **Utred de mest frekventa korta sträckorna för bilpendling och arbeta för att den gatumiljön ska rustas för att bättre tilltala gående och cyklister.**
- **Uppmuntra föräldrar att cykla och gå med sina barn genom att förse förskolor och skolor med informationsmaterial.**

BOENDE OCH GODA LIVSMILJÖER

Den sociala dimensionen är en viktig del i stadsutvecklingsssammanhang. För att främja jämlikhet, hälsa, trygghet och delaktighet är det viktigt att motverka segregation i olika former, såsom socioekonomisk, demografisk och etnisk. Vi ska planera och bygga för att människor med olika bakgrund, ålder och ekonomiska förutsättningar ska kunna bo blandat. Alla stadsdelar och tätorter ska även ha en god blandning av arbetsplatser och bostäder och tillgång till kollektivtrafik, samhällsservice och föreningsliv.

Uppsala ska länkas samman genom att bygga ihop och överbrygga barriärer i form av exempelvis järnvägar, bilvägar och vattendrag. Detta behöver inte göras med endast bostäder utan kan likväl vara i form av högkvalitativa grönområden som knyter an till olika bostadsområden med trivsamma stråk och platsbildningar.

Centerpartiet vill inrätta lokala och direktvalda stadsdelsråd för att underlätta för kommunens invånare att få kontakt med politiker och tjänstemän. Dessa råd förfogar över en egen mindre budget för utveckling av stadsdelen. Stadsdelsråden ska representeras av medborgare från olika sektorer i bygden.

Bostäder

I Uppsala ska det byggas blandat med exempelvis äganderätter, kollektivhus, hyresrätter, bostadsrätter, byggemskaper och kooperativa hyresrätter. Blandade bostadsområden med både villor, radhus och flerfamiljshus är bra för ett samhälle. Det ska vara möjligt att göra en bostadsresa i Uppsala i den bemärkelsen att du ska kunna bo här i alla olika stadier av livet, som ung, med växande familj och som äldre.

- **Planera för att bostäder med god arkitektur blandas med arbetsplatser, grönska och kommunal service.**
- **Verka för blandade boendeformer i alla stadsdelar och tätorter.**
- **Verka för att det inrättas kollektivhus och stimulera till fler byggemskaper.**

- **Ta med social hållbarhet i planeringen av stadens utbyggnad och utveckling.**
- **Arbeta för bättre möjligheter att göra en bostadsresa från ung till gammal inom kommunen.**
- **Kravställ vid renoveringsupphandling av kommunalt ägda bostäder att långtidsarbetslösa från området ska erbjudas praktikplatser.**

Offentlig miljö

Uppsala är i vissa delar en stad full av liv. Vi vill att fler stadsdelar och tätorter i högre utsträckning ska stimulera till vistelse och folkliv. Torg och parker ska vara inbjudande och ge utrymme för alla. Stadsmiljön ska vara välskött, trygg och skräpfri. De miljöer som staden ansvarar för och som är nergångna ska rustas upp. Centerpartiet vill bevara och utveckla Uppsalas fantastiska kombination av stadsmiljö, parker och grönområden.

- **Gång- och cykelstråk ska vara väl underhållna. Kantstenar ska bytas ut när de är trasiga samt fasas av för att öka tillgängligheten.**
- **Snöröjning, sandning, sopning och lövborttagning måste fungera tillfredsställande så staden är tillgänglig för alla.**
- **Driv på för en mer offensiv renhållningspolitik. Nolltolerans mot fimpar och tuggummin på våra gator.**
- **Gröna ytor måste vara välstädade för att inte upplevas som otryggare än en vanlig öppen hårdgjord yta. Vid planering av nya grönytor måste pengar för förvaltning avsättas.**

Trygghet

Uppsala ska vara en trygg stad att bo och röra sig i, både dag och natt. En öppen stadsmiljö är en trygg stadsmiljö. Med bra belysning och skötsel av buskar ökar känslan av trygghet i parkerna och säkerheten höjs när sikten förbättras. Därtill behöver tillgängligheten och säkerheten på och intill gångvägar och cykelbanor öka för att fler ska vilja nyttja dem och känna sig trygga. För att fler ska tilltalas av, och tycka att det är behagligt att gå och cykla året om, behöver stadsmiljön bli mer njutbar och skyddande. Det är viktigt med platser som skapar tillfälle för pauser och vila i gaturummet.

Tryggheten är extra viktig ur ett barnperspektiv så att fler barn ska kunna ta sig till skolan själva och känna sig bekväma att vistas i gaturummet. Det gäller även skolgårdar, övergångsställen och belysning. Vi vill se fler hastighetsdämpande åtgärder vid skolor, bara hastighetsbegränsning räcker inte. Kameraövervakning skapar inte nödvändigtvis ett säkrare samhälle men kan bidra till att fler brott klaras upp och att personer känner sig tryggare när de vistas i den offentliga miljön.

- **Genomför en trygghetsinventering på allmän platsmark och arbeta kontinuerligt med att åtgärda de brister i miljön som kommer fram i inventeringen.**
- **Genomför en total översyn av belysningen i Uppsala och arbeta mer med ljuskällor som belyser omgivningarna på ett rumsskapande sätt snarare än isolerad belysning över endast gångbanor.**

- **För ökad trygghet ska gångbanorna separeras från cykelbanorna med taktila plattor eller annan typ av markering som har en avvikande struktur.**
- **Sätt upp fler bänkar eller avsatser att vila på i olika höjd och längd varav vissa med uppvärmningsfunktion.**
- **Planera in fler väderskydd i den offentliga miljön och förstärk de mest frekvent använda gångstråken med regnskydd intill fasaderna.**
- **Säkerställ trygga och säkra miljöer runt skolor och säkra skolvägarna dit.**
- **Kameraövervakning ska ske på särskilda stråk och platser i Uppsala så att den som vill gå hem längs en övervakad väg aktivt kan välja att gå där.**

EN PLATS MED IDENTITET

I dagens planering finns det ofta många tillfällen för medborgare att yttra sig om planer. Det är däremot inte alltför sällan som inspelen bemöts avvisande eller att inspelen är på en sådan nivå att de inte går att ta hänsyn till.

Vi vill se en större ansträngning med att involvera brukarna av platsen, samt vikten av att erkänna att en plats inte har en singular identitet, framför allt vid omvandling och utveckling av områden. Studier har visat att det finns ett positivt samband mellan naturliga och byggda landmärken och upplevelsen av en plats eller karaktär. Det är en tillgång som i större utsträckning behöver tas tillvara i stadsutvecklingen.

Av den anledningen är det centralt att ha de lokala förutsättningarna som utgångspunkt för att få ett positivt resultat i arbetet med social hållbarhet och planering. Centerpartiet i Uppsala vill se ett tydligare arbete med att i stadsplaneringsfrågor identifiera lokalt förankrade definitioner av platser, så kallad platsidentitet.

Platsidentitet skapar tillhörighet till platser. Detta har visat sig påverka människors upplevelse av trygghet och välbefinnande vilket bidrar starkt till att skapa social hållbarhet. Det är därför viktigt att ta hänsyn till människors relation till platsen och deras upplevelse av platsens känsla och identitet för att öka upplevelsen av trygghet och stolthet hos kommunens invånare.

- **Arbeta proaktivt genom intervjuer och undersökningar för att förstå människors upplevelse av plats, samt deras band till platsen och ta hänsyn till detta vid exploatering och förtätning.**
- **Stadsdelarnas olika kvaliteter och uttryck ska stärkas så att de får en tydligare identitet.**
- **Bevara unika karaktärsdrag och skapa nyetablering i linje med platsens befintliga karaktär vid nybyggnation.**
- **Initiera ett utvecklingsarbete av stadens entréer för att stärka Uppsala-karaktären när man reser hem till eller besöker Uppsala.**
- **Inrätta stadsdelsråd som bland annat kan fungera som remissinstans vid planer på nybyggnation i området.**

Kulturmiljö

Att tillvarata kvaliteterna i det befintliga är av hög prioritet. Det är utifrån befintliga värden som möjligheten är störst att tillfoga och utveckla karaktärer. Vi ska därför inte riva och bygga nytt i onödan utan studera hur befintliga miljöer kan utvecklas och berikas utifrån dess existerande värden. Kulturhistoriskt värdefulla miljöer ska utvecklas varsamt och med stor medvetenhet kring tillkommande gestaltning.

- **Tillvarata befintliga gestaltningsmässiga karaktärer vid nybyggnation i redan bebyggda områden.**
- **Ta hänsyn till befintlig bebyggelse och lyft fram dess värden för att berika stadsrummet.**

Levande bottenvåningar

Levande bottenvåningar är ett viktigt inslag i ett attraktivt stadsrum och bidrar starkt till att skapa ett ökat folkliv. Verksamheter som bidrar till socialt liv och sammanhållning i staden är viktiga för att skapa en känsla av tillhörighet. Synen på vad som kan finnas i bottenvåningarna måste därför breddas för att även aktörer inom föreningsliv, konst och kultur, offentlig service och delningsekonomi ska ses som möjliga hyresgäster, inte bara kommersiella aktörer och handel. Exempel på sociala verksamheter utöver handel som kan ta plats i bottenvåningar är: Träning och idrott, Hälsa, vård och omsorg, utbildning och lärande, mötesplatser, försäljning, delande, uthyrning och utlåning, kontorsverksamhet, kulturproduktion.

- **Skapa kontaktytor mellan fastighetsägare och icke-kommersiella verksamheter för att säkra ett mer mångfacetterat stadsrum.**

EKOLOGISK HÅLLBARHET

GRÖN STADSUTVECKLING

Det finns fördelar med att förtäta i redan bebyggda områden. Men det finns också målkonflikter. För att göra det på ett bra sätt både ur ett miljö-, socialt och ekonomiskt perspektiv så måste det göras genomtänkt. När jungfrulig mark bebyggs måste en balansräkning för biodiversitet och ekosystemtjänster tas fram för att säkerställa att stadsutvecklingen sker på ett hållbart sätt.

Centerpartiet värdesätter stadens gröna delar. När staden förtätas och expanderar är det viktigt att bevara en god balans mellan hårdgjort och grönt. Såväl små kvartersparker som större stadsdelsparker erbjuder viktiga gröna upplevelser samtidigt som de bidrar till att reglera temperaturen och minska effekten av så kallade *Urban heat islands*.

Ett sätt att främja en grön stadsutveckling som kompenserar för ianspråktagna grönytor är att få in en större andel grönyta i gatumiljön. Detta kan göras genom grön förgårdsmark med planteringar, raingårdens för dagvattenhantering och en större andel trädplantering i skelettjordar som möjliggör för trädplantering även i smalare gatusektioner.

En särskild potential har stadens stränder. Under de senaste åren har områden omkring Fyrisån utvecklats och vi vill se att de följs av fler. Åkanten ska vara en trevlig plats för såväl uteserveringar som för lugn rekreation och mer högintensiv träning. Våra naturområden har dock inte bara rekreativa värden för oss människor utan de är också av stor betydelse för biologisk mångfald, miljö och klimat.

När nya områden byggs tas det ofta fram gestaltungsprogram för att säkerställa att struktur, utformning och detaljer förmedlas hela vägen till färdig byggnation och skapar en genomtänkt helhet. Alltför ofta görs avsteg från dessa gestaltungsprogram då de inte kopplas till detaljplanerna. Detta skulle kunna undvikas genom att i större utsträckning koppla detaljplanekartorna, som är lagligt bindande, till utvalda föreskrifter i gestaltungsprogrammet.

- **Bygg genomtänkt, planera för kommunal service, grönområden, gång- och cykelvägar och kollektivtrafik från början.**
- **Planera för tillväxt men bygg efter behov.**
- **Knyt ihop stadens olika delar med en grön gatukaraktär.**
- **Undvik att ambitionen med gestaltungsprogram vid nybyggnation luckras upp genom att koppla dessa tydligare till detaljplanerna för att de inte ska kompromissas bort i projekteringskedet.**

NATUR OCH PARKMILJÖ

Vi Centerpartister vill att det gröna Uppsala ska utvecklas och förädlas. Uppsala har sammantaget stor andel grönytor, men i allt fler nybyggnadsprojekt ser vi hur det växer fram en onödigt stor andel hårdgjorda ytor som skulle kunna vara grönare. Vi vill med hjälp av gröna gator, väggar och tak länka ihop fler parker och grönområden och på så sätt skapa fler sammanhängande grönstråk. Parker och grönområden ska vara en viktig del när nya områden planeras. Vi vill ge plats för människors engagemang och delaktighet i stadens miljö. Exempel på detta är stadsnära odling och urban biodling. Vid anläggning av grönområden gäller både kvalitet och kvantitet. En för liten yta med höga värden slits tyvärr fort och tappar sina kvaliteter.

- **KAP-området ska rustas upp och göras mer attraktivt för vistelse och knyts samman bättre med den östra sidan av Fyrisån när Tullgarnsbron byggs**
- **Utveckla området kring Uppsala station till en stationspark när området byggs om och expanderar.**
- **Utred möjligheten att skapa och återställa sammanhängande grönstråk genom gröna gator och gröna tak**
- **Låt stadsträdgårdsmästarens roll utvecklas till att bli mer strategisk för att våra grönområden ska bevaras och utvecklas.**
- **Komplettera och förnya parkmiljöer med fruktträd och bärbuskar.**
- **Möjliggör och uppmuntra till fler offentliga odlingslådor för att öka trivseln i staden.**
- **Initiera och ge stöd för att starta en bigård som sedan kan drivas av en privat aktör.**
- **Utveckla stadens och de stadsnära stränderna**
- **Minimera konstgjorda material i stadens utemiljöer såsom gummiastfalt och konstgräs.**

GRÖN FÖRVALTNING

Stadens naturmiljöer behöver skötas ordentligt, buskar och träd behöver ansas, gräs klippas, blommor planteras och sopor ska tas omhand. Det ska finnas skötselplaner för all grönstruktur, såväl för parker som för naturmark.

Stadens lekplatser och spontanidrottsanläggningar ligger ofta i grönområden. Att sköta och utveckla dessa så att de kommer så många uppsalabor som möjligt till del är självklart.

- **Vårda och utveckla fler närparker (0.5- 5 ha och har ljudnivåer som inte överstiger 55 dBA)**
- **Stadens lekplatser ska bli fler och vara väl underhållna, roliga, trevliga och inbjudande**
- **Bättre skötsel av våra spontanidrottsplatser**
- **Parker ska underhållas kontinuerligt. Träd och buskar som är döda ska ersättas.**
- **Rondellerna och refuger ska vara vackra och funktionella. Gärna gröna men lättskötta med ängsväxter.**
- **Uppmuntra privata initiativ till stadsodling och biodling**
- **Arbeta aktivt med skötsel av naturmark på ett sätt som gynnar den biologiska mångfalden.**
- **Rusta stadens parker för att stå emot det höga exploateringstrycket.**